

BIBLIOTECA PÚBLICA I ARXIU HISTÒRIC DE MAÓ

PROGRAMA 2020

**CONSELL INSULAR
DE MENORCA**

DEPARTAMENT DE CULTURA, EDUCACIÓ,
JOVENTUT I ESPORTS

1. Presentació

La programació de les diverses actuacions que porta a terme l'equip de la Biblioteca Pública de Maó i Arxiu Històric és una eina de planificació i millora dels seus objectius. Aquesta programació contempla les actuacions que es preveuen portar a terme a la durant el 2020 i són una continuïtat en gran mesura de la realitzada els darrers anys pels anteriors directors del centre i els diversos equips que hi han treballat. Els àmbits d'aplicació són quatre:

- La promoció lectora
- Els serveis prestats
- L'acompanyament educatiu-formatiu
- El patrimoni documental i la seva salvaguarda.

Cada un d'aquests àmbits es vehiculen a objectius generals als quals es compromet la biblioteca i l'arxiu per oferir un millor servei als usuaris i ser un element dinamitzador com a agent cultural i d'interacció social. Cal tenir en compte que aquesta infraestructura té una particularitat poc comú a la resta de l'estat i a la nostra pròpia comunitat que és el fet de ser alhora biblioteca i arxiu. I, encara sobte més, que la totalitat del personal adscrit sigui de la biblioteca des de fa molts anys. Un arxiu que no disposa d'arxivers ni auxiliars d'arxiu, tota una paradoxa que en la mesura del possible hem de posar-hi remei urgentment.

S'ha d'entendre, per tant, que aquesta programació es refereix a dos serveis de l'administració que estan ubicats al mateix lloc i que tenen elements comuns pel que fa als seus objectius, però que també en tenen de diferenciats. És evident, que sense personal és difícil poder assolir els mínims objectius de l'arxiu, però aquesta circumstància s'ha anat solucionant gràcies a la col·laboració de part del personal de la biblioteca que no està obligat a realitzar-hi serveis però que els fa per poder atendre les consultes a les que tenen dret els investigadors.

És per tot això que la programació ha de tenir elements comuns a ambdós serveis i d'altres de diferenciats, i així és com la presentem a aquest document.

La Biblioteca Pública de Maó és una institució cultural depenent del Consell Insular de Menorca que té com a principal tasca el foment de la lectura entre els ciutadans. Participa dels programes educatius i de formació, d'accés a la informació i d'alfabetització en sentit ample. Posa al servei dels ciutadans eines i recursos per a l'autoformació i promou activitats culturals entorn de la lectura, la documentació-informació i el patrimoni relacionat amb el llibre. Es fa càrrec del dipòsit legal de Menorca

La Biblioteca Pública de Maó forma part de la Xarxa de Biblioteques de Menorca i participa dels seus programes, la seva coordinació i comparteix serveis i objectius amb ella. Dins el sistema de biblioteques de Menorca figura com a biblioteca central.

Com a biblioteca pública compleix les funcions bàsiques següents:

- Fomentar la lectura en totes les seves dimensions i formats.
- Garantir l'accés dels ciutadans a tota mena d'informació de la comunitat.
- Ser un centre d'autoformació i d'alfabetització informacional dels ciutadans.
- Exercir un paper actiu en l'ensenyament i ús de les TICs.
- Ser centres culturals i promotors d'activitats culturals.
- Dotar-se de recursos per atendre la diversitat d'usuaris.
- Fomentar la llengua i cultura catalanes, pròpia de Menorca.
- Promoure les llengües, especialment les de la comunitat.
- Encoratjar el diàleg intercultural i afavorir la diversitat cultural.

L'Arxiu Històric de Maó és el major centre arxivístic de Menorca i conserva gran part del patrimoni documental de l'illa. Els seus fons provenen sobretot d'institucions i organismes estatals històrics però encara reb documentació com arxiu provincial d'institucions en funcionament com ara la Delegació del Govern i les notaries. Per altra banda, disposa de fons de caràcter privat de particulars i empreses. L'arxiu va ser organitzat sobre els anys cinquanta del segle passat amb fons de la Universitat de Maó i d'altres organismes i encara no està totalment catalogat i a disposició dels usuaris. La principal raó d'aquest fet és la falta de personal adscrit a l'arxiu. Malgrat tot, s'ha fet molta feina per poder posar a l'abast de la ciutadania part del fons.

Els objectius i funcions del l'arxiu són els següents:

- Garantir l'accés dels ciutadans a tota mena d'informació arxivística.
- Ser un centre cultural promotors d'activitats relacionades amb el patrimoni que conserva.
- Dotar-se de recursos per augmentar la quantitat d'arxius catalogats.
- Digitalitzar els fons de major perill de conservació.
- Restaurar col·leccions que tenen part del seu fons restaurat i d'altres que necessitin actuacions urgents.
- Realitzar campanyes de recerca d'arxius que podrien formar part de l'arxiu.

- Explicar a la ciutadania la importància de la conservació arxivística, preferentment dirigit als centres educatius.
- Conservar tot el fons documental de l'arxiu amb les adequades necessitats de conservació de cada tipus de documentació i amb el personal adient que n'ha de tenir cura.

Pel que fa a la seva relació amb el **Consell Insular de Menorca**, organisme del qual depèn la Biblioteca Pública de Maó és una institució cultural que té la missió de fomentar la lectura entre els ciutadans. Participa dels programes cultural educatius i de formació, d'accés a la informació i de creació de xarxes socials per a l'alfabetització en sentit ampli. Posa al servei dels ciutadans eines i recursos per a l'autoformació i promou activitats culturals entorn del llibre i la lectura, de la documentació i el patrimoni documental. És dipositària del dipòsit legal de Menorca i com a Arxiu Històric conserva part del patrimoni documental de Menorca. Té com a objectius:

- Gestionar l'edifici i l'equipament, el seu manteniment i millora.
- Catalogar i actualitzar el fons bibliogràfic de la biblioteca.
- Gestionar el fons patrimonial de l'arxiu històric.
- Millorar els serveis prestats en l'atenció als usuaris.
- Participar en els programes culturals del departament del CIME i de l'entorn.
- Promoure la lectura en tots els formats i en totes les franges d'edat.

Les funcions i activitats que destaca el CIM són les següents:

- Dinamitzar la biblioteca com a centre cultural entorn del llibre i la lectura.
- Difondre el patrimoni bibliogràfic de Menorca.
- Promoure el programa de voluntariat de la biblioteca.
- Cohesionar l'equip de feina i dotar-lo d'una organització eficient.
- Obrir el centre a la participació ciutadana i la seva implicació.
- Col·laborar amb els centres educatius en les seves tasques de foment de l'hàbit lector.
- Rellançar una campanya de promoció de l'ebiblio.
- Millorar el confort i la qualitat de l'equipament.
- Dotar la Biblioteca i l'Arxiu de més recursos humans.

Les Activitats destacades de l'Arxiu i la Biblioteca segons el CIM són:

- Mantenir i millorar les condicions de la infraestructura, racionalitzar les despeses energètiques i aplicar mesures d'estalvi.
- Actualitzar el fons: comprar, catalogar i posar en servei els nous exemplars de les col·leccions de préstec, de la biblioteca infantil, de consulta, de dipòsit i de l'hemeroteca.
- Atendre la carta de serveis al públic: informació, préstec,

hemeroteca, reprografia, biblioteca infantil, arxiu històric, punts d'accés a Internet, audiovisuals, fons antic, secció local, sala d'actes, obtenció de documents, préstec interbibliotecari, desiderates, extensió bibliotecària, visites de grups, biblioteca virtual i digital, etc.

- Mantenir en òptimes condicions el fons: encuadernació, digitalització, especialment la secció menorquina.
- Reorganitzar l'estructura interna per millorar l'eficiència dels serveis: a causa de una certa mobilitat del personal, es proposa que es faci una carta de tasques assignades a cada perfil per tal que els serveis quedin coberts.
- Desenvolupar la biblioteca virtual i digital: Atendre el web bibliomao.es, millorar-ne el disseny i actualitzar continguts per fer-lo més dinàmic i participatiu.
- Programar activitats de foment de la lectura, dinamitzar els serveis i l'equipament: elaborar i executar un programa d'activitats divers i atractiu entorn del llibre i la lectura.
- Promoure la sala d'actes, millorar les prestacions i obrir-la a les necessitats de la ciutadania i les institucions.
- Dinamitzar la biblioteca amb programes com clubs de lectura, conferències, visites escolars, contacontes, exposicions, concursos, ressenyes, lectures, etc.
- Dotar-se d'una política de comunicació i difusió que millori els resultats de resposta del públic.
- Treballar en la cooperació bibliotecària: Mantenir els compromisos adquirits de catalogació compartida Rebeca, catàlegs col·lectius del patrimoni bibliogràfic i de biblioteques públiques, buidatge cooperatiu de revistes, el servei d'informació Pregunteu, la biblioteca digital de premsa històrica i altres.
- Coordinar-se amb la Xarxa de Biblioteques de Menorca: sistemes de gestió, desenvolupament de serveis virtuals compartits, racionalització i adaptació de serveis centrals, programació d'activitats, participació en els programes culturals municipals i d'altres institucions.
- Estendre la missió de la biblioteca als diversos col·lectius ciutadans i especialment als centres educatius.
- Gestionar l'Arxiu Històric: Fer treballs d'inventari d'unitats d'arxiu i integrar els nous registres al formulari de consulta del web www.bibliomao.es i a la base de dades interna que suporta un ACCESS.
- Exposar documents singulars de l'arxiu històric tot explicant el context de la seva creació i el seu valor patrimonial.
- Participar al programa «Agafats de la mà».
- Continuar amb la publicació dels Plecs de Lectura (6 números) durant el 2020.
- Programar la projecció mensual del Documental del mes. Amb la col·laboració de Comunitart
- Organitzar exposicions d'artistes joves amb el programa Expo Prima amb la col·laboració de Comunitart
- Dinamitzar l'ús de la sala d'actes com a lloc de trobades culturals al

servei de la ciutadania.

- Gestionar el préstec d'obres d'art.
- Donar suport als grups de lectura de la biblioteca, el d'adults i el juvenil.
- Organitzar actes entorn dels autors menorquins amb el programa Circuit d'escriptors del Pla SALM
- Celebracions d'efemèrides destacades o diades
- Col·laborar amb entitats culturals.
- Contribuir al Pla estratègic de biblioteques, a la redacció del Pla de lectura de Menorca i de les Illes Balears.

2. La Biblioteca i l'Arxiu

Ubicació:

Biblioteca Pública de l'Estat, Biblioteca Insular de Menorca.

Plaça de la Conquesta, 8

07701 Maó

Tel.: 971369190

Fax: 971353717

A/e: info@bibliomao.es psalort@bibliomao.es

Web: <http://www.bibliomao.es/ca/inici>

Facebook: <https://www.facebook.com/bibliomao/>

Horari: De dilluns a divendres de 9.30 a 13.30 i de 16.30 a 20.30h.

Dissabtes de 9.30 a 16.30h

(Horari especial d'estiu del 20 de juny al 10 de setembre segons la disposició del personal durant el període de vacances)

Equip de persones 2019-2020:

Tècniques:

Raquel Egea (Interina, substitució fins el desembre per jubilació anticipada de Marga Moragues que és laboral i deixa de treballar el 2 de desembre de 2019)

Antònia Soler Florit (Interina, 80% jornada, substitució per jubilació de la funcionària biblioteconomista)

Auxiliars administratives:

Antònia Cardona Pons (funcionària)

Anna Elisabet Fernández Alemany (Interina)

Isabel Negre Català (Interina)

Maria Janer (Interina)

Ordenances:

Catalina Tudurí Cardona (interina)

Trinitat Moll Gómez de la Tía (Funcionària, el dia 6 de gener deixa el seu lloc de treball)

Teresa Pons Sintes (interina)

Director:

Joan Pau Salort Salort (Funcionari d'Educació designat per lliure designació en comissió de serveis)

3. Pla de gestió i activitats 2020

ACTIVITATS I ACTUACIONS:

Les diverses actuacions que s'organitzen a la biblioteca i que formen part de les activitats habituals tindran continuïtat, les principals són:

- Club de lectura adults
- Club de lectura juvenil
- Concurs Lletres i mots
- Tallers literaris de creació
- Presentació de novetats (literatura i música)
- Visites escolars i altres visites guiades
- Préstecs Institucionals
- Didàctiques escolars (DCVB i Arxiu)
- Programes Viu la Cultura (Govern) i Salut Jove (CIM)
- Ressenyes de novetats menorquines a la Revista Útil
- Extensió Bibliotecària: Centre Penitenciari
- Tallers: Maó+ flors, Nadal, taller de robòtica.
- Activitat Sant Jordi Fira del llibre en català
- Cicle de conferències sobre Giuseppe Chiesa
- Didàctiques d'ajut als projectes educatius.
- Pla Salm de promoció dels escriptors de Menorca
- Plecs de lectura (6 números a l'any de 4.000 exemplars) amb la col·laboració de l'Arxiu d'Imatge i So de Menorca.
- Elaboració de Centres d'Interès lector.
- Programa Agafats de la Ma de promoció de la lectura
- Taller de booktrailers i concurs amb alternanits.

CELEBRACIONS:

La Biblioteca i l'Arxiu es proposen celebrar les següents diades si es poden dur a terme amb el personal actual:

- Dia Internacional de la Lit. Infantil i Juvenil. 2 d'abril.
- Dia del llibre: teatre infantil. 13 d'abril
- Dia Internacional dels Arxius. 9 de juny.
- Dia Internacional de la biblioteca. 24 d'octubre

PROJECTES:

- Audiovisual didàctic sobre l'arxiu històric complement a la visita escolar.
- Document històric del mes.

- Participació en els especials sobre patrimoni històric al Diari Menorca.
- Ajuda didàctica pels projectes dels centres educatius: scape room i altres iniciatives.
- Programa de voluntariat Amics de la biblioteca. Ja funciona de forma parcial en algunes actuacions.
- Realitzar un nou quadre de classificació de l'arxiu, catalogar i digitalitzar els documents sensibles de l'arxiu. Aquest projecte està subjecte a la dotació d'un arxiver fix.
- Crear una campanya per aconseguir fons de persones privades o d'empreses. La llei de patrimoni documental especifica quins documents formen part del patrimoni documental i on s'han de dipositar.

INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS:

- Estem en tràmits de renovar el sistema de taules i cadires de la sala de lectura i la que hi dóna accés. Es reorganitzaran les zones d'ordinadors per poder tenir major control sobre el seu ús.
- S'ha d'establir una zona per als investigadors on puguin ser controlats pel personal de l'arxiu i separar-los de les persones que estan estudiant.
- Es buidarà durant aquest any el magatzem situat al carrer Oquendo on romanen llibres i documents d'arxiu en males condicions. Primer es farà una esporga i posteriorment es traslladarà a la Biblioteca i a l'Arxiu.
- Per a donar cabuda a aquests fons documentals i de llibres que es conservaran o seguiran en règim de préstec s'habilitaran diversos armaris compactes dins l'actual zona de dipòsit. Aquests armaris multipliquen l'espai disponible a aquesta zona.
- El dipòsit de llibres en préstec tindrà una revisió a fons per eliminar llibres obsolets. Aquesta actuació s'està duent a terme des de l'estiu de 2019.
- La sala dedicada a Cd's de música serà modificada per poder encabir diverses taules i per convertir-se en una sala de feina de grups de treball escolar que tenen necessitats de wifi.
- El dipòsit de llibres antics serà objecte d'un estudi per a poder millorar la col·locació dels exemplars dipositats i aprofitar més els espais per tal de disposar de més lloc per a nous fons arxivístics.
- Fer un millor ús de tots els equipaments que necessiten energia elèctrica per estalviar energia en bé del planeta.

4. EL PRESSUPOST

El pressupost per al 2020 és continuista en la majoria de partides i augmenta en compra d'immobiliari davant les necessitats esmentades d'espai. Cal recordar que tota la despesa de l'equipament, menys la de capítol 1, prové del Consell Insular de Menorca. El pressupost està encara per aprovar i es tracta de dades que poden variar d'aquí a la seva aprovació.

Distribuït per partides és el següent:

Subcapítol	Partida	Total
2020000	<i>Lloguer Oquendo</i>	5250
2120000	<i>Manteniment d'edificis i altres</i>	9480
2130000	<i>Manteniment d'instal·lacions i maquinària</i>	13787
2160000	<i>Reparació i manteniment d'equips informàtics</i>	7260
2200000	<i>Material d'oficina ordinari</i>	700
2200100	<i>Subscripcions i publicacions</i>	9183
2210000	<i>Subministrament d'energia elèctrica</i>	21120
2210100	<i>Subministrament d'aigua</i>	820
2220300	<i>Comunicacions informàtiques</i>	180
2260200	<i>Difusió i campanyes de divulgació</i>	5450
2269902	<i>Despeses diverses</i>	2000
2269960	<i>Promoció de la lectura</i>	5000
2270000	<i>Serveis de Neteja</i>	28000
2270100	<i>Serveis de Vigilància</i>	1000
2270600	<i>Serveis de Catalogació</i>	0
2279902	<i>Serveis de manteniment de programes informàtics</i>	8220
6250000	<i>Compra mobiliari</i>	30000
6260800	<i>Compra de material informàtic</i>	4000
6290000	<i>Compra de llibres</i>	35000
6330100	<i>Altres inversions d'equipaments</i>	5000
	Total pressupost	191450 €

5. CLOENDA

La present programació és continuista respecte a l'anterior pel que fa a la **Biblioteca Pública** i a l'oferta d'activitats. Es continua apostant per obrir la biblioteca a la ciutadania i oferint un ventall d'actes i activitats encaminats a la promoció lectora de forma diversa i atractiva. La BPM ha de pilotar el Sistema de Lectura de Menorca per convertir-se en la biblioteca de referència i ser alhora la capdavantera en els serveis prestats.

Si la BPM assumeix plenament les competències de Biblioteca Insular, l'actual edifici de Can Mercadal resulta insuficient. Ara ja ho és perquè té mancances d'espai i la distribució d'aquest edifici històric, preciós però encarcerat en la seva estructura, no facilita el perfil de biblioteca a la qual s'ha d'encaminar. Per tant com a director proposo que l'actual edifici sigui destinat exclusivament als serveis d'arxiu històric i destinar un nou equipament per a la biblioteca, tal com ja havia dit l'anterior director. Com aquest ja comentava a l'anterior pla: "Un dels edificis que podria fer aquest nou equipament és el magatzem militar mig abandonat, infrautilitzat i immens i molt ben ubicat que es troba a la plaça de l'Esplanada de Maó. Maó és ric en patrimoni immoble militar que cal revertir-los a usos civils".

He començat la cloenda parlant de continuisme en el cas de la Biblioteca però és ben bé el contrari el que necessita **l'Arxiu Històric**. Gairebé mai aquest equipament ha tingut un arxiver en nòmina. No són una tasca de la direcció ni del personal adscrit a la Biblioteca els treballs propis dels arxivers i dels seus auxiliars, ni de l'atenció dels usuaris de l'arxiu. L'arxiu té part del fons no consultable per no estar catalogat. Té fons en seriós perill de conservació. S'han de digitalitzar els documents més sensibles. S'han d'establir unes noves normes de consulta i s'ha de poder controlar als investigadors que tenen tot el dret de consultar els arxius però que no ho poden fer en la seva totalitat.

La llei 15/2006 d'Arxius i Patrimoni Documental diu ben clar a l'article primer que "**les administracions públiques han de promoure i garantir el tractament de la documentació i, per tant, la gestió documental, la preservació i la difusió dels documents, compleixin la finalitat de posar-los a l'abast del usuaris i les usuàries**"

La mateixa llei diu a l'article 11 "**Els centres d'arxiu de titularitat pública disposaran de personal suficient i amb la qualificació adequada per complir amb els objectius d'aquesta llei (...), tots els documents públics ha de tenir garantides l'autenticitat i la integritat dels continguts, també la conservació..**". I a l'article 12 "**L'organització, l'avaluació, la conservació i l'accés als documents públics són responsabilitat directa dels seus titulars, segons el que preveu aquesta llei**".

A l'article 35 de la mateixa llei s'estableix quina és la funció de l'Arxiu Històric de Maó. No cal reproduir el que hi diu però la norma s'ha de seguir **sense cap treballador**, cas que no es dóna a cap altre arxiu de la comunitat. Posem com a exemple a seguir el cas de l'Arxiu del Regne

de Mallorca dotat amb 17 places.

Tanmateix tenim greus problemes de personal també a la Biblioteca que s'hauria d'afrontar de forma urgent perquè la plantilla gairebé no gaudeix de funcionaris, té poca estabilitat, i les baixes no es cobreixen ràpidament. Hem fet un exercici de comparació de la dotació de personal en altres biblioteques provincials com la de Palma (22 treballadors) o de municipis de població un poc més gran que la de Maó (10 treballadores i una despesa segons informació que aporta el MECD a la seva web d'uns 310.00 €), com ara Teruel (35.000 habitants i amb una despesa en personal de 709.310 €), Soria (40.000 habitants i amb una despesa de 831.251€ en personal), Huesca (amb 52.000 habitants i amb un despesa en personal de 2.103.209€), i un llarg etcètera, es veu una situació de greuge comparatiu difícil de defensar davant els usuaris i dels propis treballadors de la biblioteca i de l'arxiu.

Cal recordar que aquestes peticions no són cap novetat i que ja apareixen a anteriors programacions i memòries de forma reiterada. Restem esperant que aquesta situació es reverteixi en un futur molt immediat perquè la ciutadania de Maó i de Menorca s'ho ben mereix.

Joan Pau Salort Salort
Director de la Biblioteca i l'Arxiu Històric de Maó

14 de novembre de 2019

